



Yrkes högskolan

OMRÅDESANALYS 2026

Handel



Myndigheten för yrkes högskolan

Innehållsförteckning

Inledning	3
Innehåll	4
Yrkehögskolans utbildningsinriktningar	4
Avstämningar	4
Yrkehögskolans statistik	5
Myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras	5
Handel	6
Utfall ansökningsomgång YH-program 2025	7
Resultat från genomförda utbildningar inom YH-program	8
Efterfrågan på kompetens på 3–5 års sikt	10
Regionalt utbud och regional efterfrågan	15
Myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras	18
Definitioner	19

Inledning

Den här områdesanalysen är ett analysunderlag som visar hur Myndigheten för yrkeshögskolan ser på utbildningarnas resultat och efterfrågan på kompetens samt myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras.

I områdesanalysen presenteras pågående och beviljade utbildningsplatser för yrkeshögskoleutbildning som omfattar minst 100 yrkeshögskolepoäng (YH-program) och för kort yrkeshögskoleutbildning (YH-kurser). För YH-program presenteras resultat per utbildningsinriktning samt arbetsmarknadens efterfrågan på kompetens. Områdesanalysen avslutas med myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras.

Bedömningen bygger på en avvägning av vad som är rimligt att bevilja utifrån en rad faktorer, där de tre främsta är

- det ekonomiska utrymme som myndigheten beräknar ha för att bevilja statsbidrag och särskilda medel för programmen
- dimensionering av redan beviljade platser och pågående utbildningar
- efterfrågan på kompetens.

Det bör understrykas, att bedömningen inte alltid motsvarar den faktiska efterfrågan på kompetens. För information om hur en ansökan prövas hänvisas till myndighetens bedömningshandbok som går att begära ut via myndighetens registratur. Myndigheten har begränsade medel och en mängd prioriteringar måste göras mellan samtliga utbildningsinriktningar. Det kan innebära att efterfrågan inte kan matchas med motsvarande antal utbildningsplatser. Andra faktorer kan också göra att det inte är rimligt att genomföra en ökning av en utbildningsinriktning.

Enligt förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan ska myndigheten analysera arbetsmarknadens behov av utbildningar inom yrkeshögskolan.

Målet med områdesanalysen är att bidra till ökad transparens och tydlighet. Analysen utgör ett stöd för myndighetens handläggare vid bedömning av ansökningar och kan även bidra till omvärldsanalys för andra intressenter.

Innehåll

Strukturen är densamma för samtliga områdesanalyser. Varje områdesanalys innehåller följande information:

- Utfall av årets ansökan och det nya utbildningsutbudet
- Resultat från genomförda utbildningar
- Beskrivning av efterfrågan på 3–5 års sikt
- Regionalt utbud och regional efterfrågan
- Bedömning av nya platser

Yrkeshögskolans utbildningsinriktningar

Det finns drygt 200 utbildningsinriktningar inom yrkeshögskolan. Till varje utbildningsinriktning hör en SUN-kod som myndigheten har tagit fram genom att utgå från *Svensk utbildningsnomenklatur* (SUN). All statistik som presenteras är uppbyggd efter detta system.

Varje utbildningsinriktning (SUN5) leder till en yrkesroll eller flera närliggande yrkesroller. Det finns också utbildningsinriktningar som kategoriseras som "övriga" utbildningsinriktningar. Dessa SUN-koder kan innehålla både specifika utbildningar för vilka det av någon anledning saknas en dedikerad inriktning, eller mer obestämbara utbildningar som inte passar in i några av de andra SUN-koderna.

Antalet utbildningsinriktningar kan förändras över tid. Myndigheten kan ta bort eller lägga till SUN-koder beroende på arbetsmarknadens utveckling.

Avstämningar

Vid framtagandet av denna områdesanalys har avstämningar skett med berörda branscher eller andra relevanta aktörer som kan ge en samlad bild av efterfrågan på kompetens på nationell och regional nivå, när det har varit möjligt.

Yrkeshögskolans statistik

Det finns mycket statistik om yrkeshögskolan och för den som vill veta mer hänvisas till myh.se och scb.se.

Här presenteras endast en begränsad del och det statistiska underlaget som tas upp är

- statistik över pågående och beviljade utbildningsplatser per utbildningsinriktning
- examensgrad från avslutade utbildningar per utbildningsinriktning
- andel i arbete från avslutade utbildningar per utbildningsinriktning
- arbetets överensstämmelse med utbildningen per utbildningsinriktning
- outnyttjade platser per utbildningsinriktning.

Statistik över pågående och beviljade utbildningsplatser utgör en grund för dimensionering av nya utbildningsplatser. Särskilt relevant att visa är statistik över platser per slutår, för att illustrera vilket utflöde av kompetens som utbildningarna kan bidra med per år om alla beviljade platser utnyttjas.

Statistiken visar också var i landet de beviljade utbildningarna finns. Utbildningar inom yrkeshögskolan ska ha en utifrån arbetslivets behov lämplig regional eller nationell placering varpå den regionala efterfrågan är en viktig aspekt när nya platser beviljas.

Examensgrad, andel i arbete, arbetets överensstämmelse med utbildningen samt outnyttjade platser är alla olika sätt att mäta utbildningarnas resultat per utbildningsinriktning.

Myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras

Områdesanalysen avslutas med myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras utifrån en samlad analys av arbetsmarknadens behov. Bedömningarna baseras på de underlag och förutsättningar som är kända vid tidpunkten för analysens framtagande. Dessa bedömningar kan dock komma att revideras till följd av förändrade omvärldsfaktorer, myndighetens tillgängliga medel eller inkomna ansökningar.

Handel

Denna områdesanalys omfattar de specifika utbildningsinriktningar inom yrkeshögskolan som bidrar till kompetensförsörjning inom den svenska handeln, såväl butiks- som e-handel.

E-handel	SUN-KOD 341zc
Butikskommunikation	SUN-KOD 342zb
Optikerassistent	SUN-KOD 341zd
Ledarskapsutbildning inom handel	SUN-KOD 345ab

Utfall ansökningsomgång YH-program 2025

Inkomna och beviljade ansökningar

Utbildningsinriktningar	Ansökningar	Beviljade ansökningar
E-handel	7 varav 1 YH utan statsbidrag	2 varav 0 YH utan statsbidrag
Butikskommunikation	2	2
Optikerassistent	1	1
Ledarskapsutbildningar inom handel	1	1

Källa: MYH.

Pågående och beslutade platser per utbildningsinriktning och slutår.

Utbildningsinriktningar	2026	2027	2028	2029	2030
E-handel	105	105	175	105	70
Butikskommunikation	140	140	140	105	35
Optikerassistent	100	70	70	35	
Ledarskapsutbildningar inom handel	115	90	65	35	

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Platser som beviljas efter ansökningsomgång 2026 påverkar i huvudsak slutåren 2028 och 2029 och framåt beroende på utbildningarnas längd. Nya platser kan fyllas på vid varje ansökningsomgång och på så vis byggs utflödet på framåt. Antal platser innebär tillgängliga utbildningsplatser och det är inte säkert att det motsvarar antal personer som examineras.

Utbildningsinriktningen apotekstekniker, som också berör handeln, redovisas i områdesanalysen *Teknikområden inom sjukvården*.

Resultat från genomförda utbildningar inom YH-program

Examensgraden de tre senaste slutåren.

Utbildningsinriktningar	2022	2023	2024
E-handel	77 %	85 %	87 %
Butikskommunikation	92 %	74 %	75 %
Optikerassistent	74 %	90 %	65 %
Ledarskapsutbildningar inom handel	68 %	71 %	69 %
Totalt för yrkeshögskolan	68 %	68 %	68 %

Källa: SCB.

År 2024 examinerades ungefär 250 personer från utbildningarna inom inriktningen e-handel, 150 från butikskommunikation, 75 från optikerassistent och 90 från ledarskap inom handel.

Andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen året efter examen (avser examinerade 2024).

		Överensstämmelse arbete – utbildning		
Utbildningsinriktningar	Andel i arbete, procent	Helt/till största delen, procent	Till viss del, procent	Inte alls, procent
E-handel	72 ± 8	44 ± 10	26 ± 9	30 ± 9
Butikskommunikation	71 ± 11
Optikerassistent	76 ± 11
Totalt för yrkeshögskolan	81 ± 1	58 ± 1	25 ± 1	17 ± 1

Felmarginal angiven med 95 procents konfidensintervall.

Källa: SCB.

Andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen året efter examen (avser examinerade 2022–2024 sammanräknat).

Utbildningsinriktningar	Andel i arbete, procent	Överensstämmelse arbete – utbildning		
		Helt/till största delen, procent	Till viss del, procent	Inte alls, procent
E-handel	79 ± 4	46 ± 5	34 ± 5	20 ± 4
Butikskommunikation	74 ± 8	29 ± 9	37 ± 10	34 ± 10
Optikerassistent	79 ± 7	66 ± 9	16 ± 7	17 ± 7
Ledarskapsutbildningar handel	72 ± 9	37 ± 11	47 ± 12	16 ± 8
Totalt för yrkeshögskolan	85 ± 0	62 ± 0	25 ± 0	13 ± 0

Felmarginal angiven med 95 procents konfidensintervall.
Källa: MYH och SCB.

Andel utnyttjade platser per startår.

Utbildningsinriktningar	2023	2024	2025
E-handel	1 %	0 %	0 %
Butikskommunikation	0 %	0 %	0 %
Optikerassistent	0 %	0 %	1 %
Ledarskapsutbildningar handel	33 %	6 %	0 %
Totalt för yrkeshögskolan	11 %	9 %	10 %

Källa: MYH.

Sammanfattande reflektion över resultat från genomförda utbildningar

Examensgraden för inriktningarna i denna områdesanalys ligger generellt sett högre än genomsnittet för yrkeshögskolan med undantag från optikerassistent, för vilken examensgraden har sjunkit det senaste året och nu ligger strax under genomsnittet.

Resultaten för andel i arbete för de tre senaste åren sammanräknat ligger dock under genomsnittet utom för optikerassistent. Det är även en lägre överensstämmelse mellan arbete och utbildning för e-handel och butikskommunikation, där den senare har en mycket hög andel examinerade som har ett arbete som inte alls stämmer överens med utbildningen.

Efterfrågan på kompetens på 3–5 års sikt

Handeln kan delas in i detaljhandel och partihandel. Partihandeln avser grossistverksamhet med handel av stora volymer mellan företag medan detaljhandel handlar om försäljning till slutkonsument i fysisk butik och e-handel. Detaljhandeln kan i sin tur delas in i två delbranscher, dagligvaruhandel och sällanköpsvaruhandel. År 2023 sysselsatte handeln enligt Svensk Handels rapport *Läget i handeln (2025)* cirka 300 000 i detaljhandeln och drygt 200 000 personer i partihandeln. Handeln är, enligt rapporten många ungas första möte med arbetslivet. Under 2023 arbetade drygt 97 600 ungdomar i åldern 16–24 år i handeln.

Svensk Handel förmedlar i *Kompetensrapport (2022)* en långsiktig yrkesprognos för en rad yrkesroller som arbetar inom handeln och som går att utbilda sig till via yrkeshögskolan. Förutom de yrkesroller som tas upp i denna analys, ingår företags säljare, onlinemarknadsförare, logistik, dataanalytiker, inköpare och IT-arkitekter, systemutvecklare och testledare med flera.

Enligt Handelsrådets rapport *Handelns kompetensbehov – efterfrågade yrkesroller och kompetenser 2024–2027 (2024)* har branschens kompetensbehov både breddats och fördjupats och företagen har behövt rekrytera fler yrkesroller och mer specialiserade medarbetare. Av den kartläggning som återges i rapporten framgår att drygt var tredje svarande uppger att de behöver öka antalet anställda inom de närmaste tre åren. De tre mest eftertraktade kompetenserna inom både detalj- och partihandeln uppges vara försäljning, kundservice och kundbemötande.

De båda undersökningarna som nämns ovan hänvisas till i flera av myndighetens områdesanalyser. Denna analys tar upp de utbildningsinriktningar inom yrkeshögskolan som i stort sett efterfrågas endast av handeln. Utbildningsinriktningen apotekstekniker tas dock upp i områdesanalysen *Teknikområden inom vården*.

Områdesanalysen går nu in på respektive utbildningsinriktning.

E-handel

Arbete inom e-handeln inbegriper allt från digital försäljning, digital marknadsföring, analys och logistik till affärsutveckling och projektledning. Den inriktning som tas upp här innehåller främst utbildning till e-commerce manager. Det finns även yrkeshögskoleutbildning till yrkesroller inom affärsutveckling, företagsförsäljning, digital marknadsföring och logistik, som bidrar med kompetens till branschen.

En e-commerce manager ansvarar, enligt *Yrkeskartan* i Handelsrådets *Karriär i handeln*, för försäljningen och marknadsföringen i en webbutik, att öka lönsamheten och försäljningen, att förbättra tillgängligheten och stärka varumärkesupplevelsen. Det är en bred yrkestitel för vilken arbetsuppgifter och grad av ansvar kan skilja sig åt mellan nätbutiker menar Handelsrådet.

Yrkeshögskolan är inte den enda utbildningsvägen som kan leda till denna typ av yrkesroll. På högskola och universitet finns program inom digital handel och digital affärsutveckling samt kurser inom e-handel.

I rapporten *Läget i handeln (2025)* beskrivs att e-handeln länge har vuxit snabbt, samtidigt som fysiska butiker har pressats av höga kostnader och förändrade köpbeteenden. Ny teknik och konsumenters förändrade köpmönster har lett till en snabb strukturomvandling inom branschen. Men idag öppnar allt fler e-handlare fysiska butiker. Butiken blir en plats för kundmöten, varumärkesbyggande, upplevelser och service, samtidigt som den också fungerar som showroom och en förlängning av e-handeln. Handelsns ekonomiska råd skriver i rapporten *Handeln i snabb utveckling – med ökad produktivitet och servicekvalitet (2024)* att företag behöver kunna leverera både en digital och en fysisk kundupplevelse då kunderna använder sig av både och.

Konsumenters efterfrågan på produkter med minskad klimatpåverkan och ökad hållbarhet påverkar också handeln. Enligt *Läget i handeln (2025)* har online-plattformar för second hand vuxit snabbt. Dessa agerar som förmedlare och hanterar sällan varorna själva, det är i stället säljaren som sköter fotografering, prissättning och leverans till kunden.

Det finns dock stora miljömässiga utmaningar med näthandel vad gäller förbrukning av emballage och ökade transporter. Genom att paket levereras till paketskåp, ombud eller till butiker i stället för hemleverans går det att korta ner transporterna. Att få ner antalet returer av paket är en annan åtgärd. Enligt SVT-programmet *E-handel framtidens shopping? (2023)* kan så mycket som 30–40 procent av alla paket från klädhandeln gå i retur.

I *Handelns kompetensbehov – efterfrågade yrkesroller och kompetenser 2024–2027* uppges ett anställningsbehov om 500 e-commerce managers under den period som undersökningen omfattar, eller cirka 165 per år. Andel nyanställningar framgår dock inte av undersökningen.

Enligt *Yrkeskartan på Karriär i handeln* finns goda utvecklingsmöjligheter för en onlinemarknadsförare att bli antingen e-commerce manager eller visual merchandiser. I *Svensk Handels Kompetensrapport (2022)* görs en uppskattning om att 157 onlinemarknadsförare behöver komma från utbildningssystemet år 2030.

Butikskommunikation

Butikskommunikation handlar om att skapa inspirerande miljöer som stimulerar till köp både i butik och via e-handel. Arbetet i butik innebär att förstärka koncept, varumärken och sortiment genom säljande varupresentationer och skyltfönster, ofta i kombination med ytterligare arbetsuppgifter som butiksförsäljning. Eftersom många företag har digitala hemsidor och bedriver e-handel i stor utsträckning behöver fokus många gånger ligga på den visuella känslan för online-butiken och kundmötet där. Andra arbetsuppgifter kan vara att driva kampanjer och produktlanseringar till butiker och återförsäljare. Alternativt kan arbetet, enligt *Yrkeskartan i Karriär i handeln*, ske mer strategisk vilket innebär att rita butikslayout samt att utveckla, leverera och kommunicera det visuella konceptet och strategier för att marknadsföra aktuella kampanjer, produkter samt produktlanseringar till butiker och återförsäljare. Benämningar på yrkesroller kan vara visual merchandiser, butikskommunikatör och dekoratör. Att arbeta med homestyling kan möjligen vara en alternativ karriär för utbildade inom området menar Handelsrådet.

Grundläggande utbildning kan ske via gymnasieskolans försäljnings- och serviceprogram. Förutom yrkeshögskolan finns utbildning till visual merchandiser/butiksledare via folkhögskolan.

Den pågående strukturomvandlingen inom handeln med allt fler större butikskedjor och allt färre mindre företag påverkar kompetensbehovet, även om utvecklingen går långsamt. De större butikskedjorna tar ofta fram koncept centralt som sedan läggs ut på butikssäljarna att iordningställa i butik. Därmed behövs inte butikskommunikatörer för att utföra arbete på plats i butik i dessa kedjor i samma utsträckning som tidigare. Svensk Handels *Kompetensrapport* (2022) visar att visual merchandisers tillhör en av de yrkeskategorier som väntas minska något fram till år 2030, till följd av att antalet fysiska butiker kommer att minska, primärt inom sällanköpsvaruhandeln. I rapporten görs en uppskattning om att 105 personer som är utbildade till visual merchandiser behöver komma från utbildningssystemet år 2030.

I *Handelns kompetensbehov – efterfrågade yrkesroller och kompetenser 2024–2027* uppges ett totalt anställningsbehov om cirka 900 visual merchandisers, varav 800 i butik och 100 på kontor. Det motsvarar ett kompetensbehov om cirka 300 per år under den tidsperiod som undersökningen omfattar. Andel nyanställningar framgår inte av undersökningen.

Genom SCB:s yrkesregister fås uppgift om hur många anställda det är i en viss yrkesgrupp på arbetsmarknaden, deras utbildningsbakgrund och antal anställda per åldersgrupp. Därigenom går att uppskatta hur dimensioneringen av utbildningsplatser inom yrkeshögskolan möter upp mot förmodade pensionsavgångar. Relevant yrkesgrupp är 3432 – *inredare, dekoratörer och scenografer med flera*. Det var 3 293 anställda 2024, men det framgår inte hur många som arbetar med just butikskommunikation. Det går därför inte att dra några närmare slutsatser utifrån statistiken avseende dimensioneringen inom yrkeshögskolan.

Optikerassistent

En optikerassistents arbetsuppgifter är rådgivning, försäljning och marknadsföring. Även journaldokumentation och patientsäkerhetsfrågor kan ingå. Optikbranschen utgör den första instansen för ögonundersökningar där vissa ärenden sedan remitteras vidare till hälso- och sjukvården. Anställning är oftast på en optikbutik men kan också vara på en ögonklinik. Näraliggande yrkesroller som säljare och butiksvärdinna kan också få arbete som optikerassistent.

Gymnasial utbildning inom exempelvis sälj- och serviceprogrammet kan utgöra en lämplig grund för anställning till yrkesrollen. Det är också vanligt att företag i branschen använder sig av olika internutbildningar. Branschorganisationen Optikbranschen framför till myndigheten att yrkestiteln optikerassistent är relativt ny och att yrkeshögskoleutbildningarna har bidragit till att yrkestiteln blivit mer etablerad.

Relevant yrkesgrupp är 5224 – *optikerassistenter*. År 2024 var antalet anställda inom yrkesgruppen 1 418, enligt SCB. Det var 873 personer som hade gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå. 276 personer hade en eftergymnasial utbildning som var kortare än tre år och 157 personer hade en eftergymnasial utbildning som var tre år eller mer. Av statistiken framgår att 19 procent har en utbildningsbakgrund som kan motsvara yrkeshögskola eller kortare högskole- eller universitetsutbildning.

Antalet anställda i åldersgruppen 55–59 år bestod av 149 personer. Ett antagande är de börjar gå i pension under perioden 2030–2034 med ett genomsnitt på 30 pensionsavgångar per år. Detta är dock ett mycket förenklat scenario då avgångar kan ske av andra orsaker. Eftersom det

finns flera yrkesroller, som säljare och butiksvärdinna som kan arbeta i rollen, finns det troligen fler än så yrkesverksamma som ryms inom andra yrkesgrupper i SCB:s yrkesregister och som sannolikt kommer ersättas av optikerassistenter framöver.

Enligt Optikbranschen finns cirka 980 optikbutiker i Sverige. Antalet optiker i butik uppgår till ungefär 2 000 och branschorganisationens bedömning är att antalet anställda optikerassistenter är fler än de 1 418 som ingår i yrkesgruppen 5224 – *optikerassistenter*. Antal anställda i hela branschen, inklusive butiker, kliniker, leverantörer och skolor uppgår till ungefär 5 000 personer totalt enligt Optikbranschen.

Arbetsförmedlingen saknar yrkesprognos för optikerassistenter då underlaget är för begränsat. Däremot bedömer Arbetsförmedlingen att det i nuläget finns stora möjligheter till arbete som optiker och att efterfrågan bedöms öka på fem års sikt. Enligt Saco:s *Framtidsutsikter* kommer det troligen vara liten konkurrens om jobben för nyexaminerade optiker på fem års sikt. Nyetablerade optikbutiker i många städer ger större valmöjligheter, vilket ökar rörligheten bland framför allt erfarna optiker. Efterfrågan på synundersökningar förväntas ligga på samma nivå som idag. Men det kan bli fler arbetstillfällen inom ögonsjukvården och det kan ge en ökad efterfrågan på optiker på sikt. Det finns också en tendens till att optikbutiker utökar sina öppettider och då anställer fler på deltid skriver Saco.

Optikbranschen delar bilden av att det behövs fler optiker men menar samtidigt att optikerassistenterna avlastar optiker i högre grad än tidigare. En anledning till ökat behov av optikkompetens hör samman med Sveriges åldrande befolkning då äldre behöver optiska produkter och hjälpmedel i stor utsträckning.

I *Handelns kompetensbehov – efterfrågade yrkesroller och kompetenser 2024–2027* uppges ett anställningsbehov om 1 800 optikerassistenter/glasögonförsäljare, eller 600 per år, under den tidsperiod som undersökningen omfattar. Det framgår dock inte av undersökningen hur stor andel som avser nyanställningar och hur många av dessa som behöver vara optikerassistenter.

Optikbranschen menar att nuvarande dimensionering inom yrkeshögskolan är väl balanserad utifrån pensionsavgångar och indikation på att optikbutiker kommer att behöva anställa fler utbildade optikerassistenter än vad som går i pension framöver.

Ledarskapsutbildningar inom handel – butikschef/butiksledare

En butiksledare har det övergripande ansvaret att se till att arbetet i butiken fungerar. Ansvarsområden kan innehålla såväl strategiska som operativa arbetsuppgifter inom verksamhetsplanering, budgetering, uppföljning, ledarskap, personalansvar och försäljningsoptimering.

För att bli butiksledare krävs både utbildning och yrkeslivserfarenhet. Grundläggande utbildning kan fås genom gymnasieskolans ekonomiprogram eller försäljnings- och serviceprogram. På eftergymnasial nivå finns alternativa utbildningsvägar via högskola och universitet, exempelvis kurser inom handel och ledarskap, masterprogram i management av digital handel och kandidatprogram inom retail management samt service management. Internutbildning förekommer också, kanske framför allt i större koncerner.

Svensk Handels Kompetensrapport (2022) visar att butiksledare tillhör en av de yrkeskategorier som väntas minska något fram till år 2030, till följd av att antalet fysiska butiker kommer att minska, primärt inom sällanköpsvaruhandeln. I rapporten görs en uppskattning om att 2 084 personer som är utbildade till butiksledare behöver komma från utbildningssystemet år 2030.

I *Handelns kompetensbehov – efterfrågade yrkesroller och kompetenser 2024–2027* redovisas att branschen de närmaste tre åren behöver anställa 8 300 butiksansvariga säljare (säljande butikschefer) och 4 900 chefer/arbetsledare (butikschefer, lagerchefer) under den period som undersökningen omfattar. Det motsvarar cirka 2 765 butiksansvariga säljare och 1 635 chefer/arbetsledare per år. Resultaten bör dock tolkas med viss försiktighet för yrkeshögskolans vidkommande då önskad utbildningsbakgrund och andel nyanställningar inte framgår.

Butikschef och butiksledare är en stor yrkesroll inom handeln. Relevant yrkesgrupp är 5221 – *säljande butikschefer och avdelningschefer i butik*. År 2024 var antalet anställda inom yrkesgruppen 15 779, enligt SCB. Det var 10 080 personer som hade gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå. 2 259 personer hade en eftergymnasial utbildning som var kortare än tre år och 1 481 personer hade en eftergymnasial utbildning som var tre år eller mer. Av statistiken framgår att 14 procent har en utbildningsbakgrund som kan motsvara yrkeshögskola eller kortare universitets- eller högskoleexamen.

Antalet anställda i åldersgruppen 55–59 år bestod av cirka 2 053 personer. Ett antagande är man börjar gå i pension under perioden 2030–2034 med ett genomsnitt på 411 pensionsavgångar per år. Det bör dock påpekas att detta är ett mycket förenklat scenario och att avgångar kan ske av andra orsaker.

YH-kurser

Yrkeshögskolans kurser kan vara ett bra verktyg för kompetensutveckling av yrkesverksamma.

Enligt *Handelns kompetensbehov – efterfrågade yrkesroller och kompetenser 2024–2027* finns ett ökat behov av kompetensutveckling av befintlig personal på alla nivåer.

Fackförbundet Handels framför till myndigheten att det finns ett ganska stort och omedelbart behov av kompetensutveckling för lagerarbetare inom lagerautomation. Det finns idag cirka 100 000 lagerarbetare, vilket framgår av SCB:s statistik för yrkesgruppen 4322 - *lager och terminalpersonal*. Det är en mycket stor yrkesgrupp och enligt Handels är sektorn växande. Denna utveckling har sin grund i att fysiska butiker inte längre har egna lagerytor och måste förlita sig på att få kontinuerliga leveranser från olika centrallager. Leveranser sker kontinuerligt och det är stora volymer som hanteras. Samtidigt pågår en snabb teknikutveckling med både nyinvestering i befintliga lager och nybyggnation av lager. Enligt Handels behövs kurser i automation och digitalisering medan utbildning i specifikt förekommande system på arbetsplatsen åligger arbetsgivaren att ansvara för. Det finns idag ett kursutbud på temat lagerstyrning och digitala tvillingar inom inriktningen övriga utbildningar automation.

Det finns även kurser inom e-handel på temat business-to-business, omnikanal och marknadsplats.

Beviljade platser inom kurser per utbildningsinriktning och startår.

Utbildningsinriktningar	2025	2026	2027
E-handel	250	420	220
Övriga utbildningar automation	95	75	70
Totalsumma	345	495	290

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Regionalt utbud och regional efterfrågan

Nedan presenteras regionalt utbud inom YH-program och regional efterfrågan av kompetensbehov per utbildningsinriktning.

Varje utbildningsinriktning presenteras i ett avsnitt som inleds med en tabell över det regionala platsutbudet. Därefter följer en sammanfattning av regionernas bedömning av kompetensbehov i den egna regionen. Därutöver kan eventuellt även annan information om regionala behov anges.

Myndigheten samlar årligen in information om regionernas kompetensbehov genom formulär som skickas till regionalt utvecklingsansvariga (RUA). Bedömningarna avser behov på 3–5 års sikt. Att en region inte svarar behöver inte betyda att det saknas efterfrågan på kompetens inom en utbildningsinriktning.

E-handel

Utbildningar inom e-handel. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Skåne	35	35	35		
Stockholm	35	35	70	35	35
Västra Götaland	35	35	70	70	35

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Region Uppsala län uppger överskott på kompetens.

Regionerna Skåne och Kronoberg uppger att kompetensbehovet är i balans.

Region Blekinge och Region Stockholms län uppger brist på kompetens och hänvisar till undersökningen nedan.

Enligt *Handelns kompetensbehov – efterfrågade yrkesroller och 2024–2027* behövs e-commerce managers främst i följande geografiska områden under perioden:

- Stockholm, 110
- Västsverige, 110
- Småland med öarna, 70
- Sydsverige, 70
- Östra Mellansverige, 60
- Norra Mellansverige, 20
- Mellersta Norrland, 10
- Övre Norrland, 10

Butikskommunikation

Utbildningar inom butikskommunikation. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Skåne	35	35	35	35	35
Stockholm	70	70	70	70	
Västra Götaland	35				
Stockholm och Västra Götaland*		35	35		

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

*Flera orter har uppgetts i ansökan. Det är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter.

Källa: MYH.

Region Uppsala län uppger överskott på kompetens.

Regionerna Skåne och Stockholms län uppger att kompetensbehovet är i balans.

Enligt *Handelns kompetensbehov – efterfrågade yrkesroller och kompetenser 2024–2027* behövs butikskommunikatörer främst i följande geografiska områden under perioden:

- Stockholm, 500

- Västsverige, 210
- Sydsverige, 40
- Övre Norrland, 30
- Småland med öarna, 20
- Östra Mellansverige, 20
- Norra Mellansverige, 10

Det finns även utbildning till butiksledare/visual merchandiser i Dalarna via folkhögskolan.

Optikerassistent

Utbildningar till *optikerassistent*. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Jönköping	35	35	35		
Skåne	35	35	35	35	
Uppsala	30				

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Regionerna Skåne, Kronoberg och Uppsala län uppger att kompetensbehovet är i balans.

Region Jönköpings län uppger att det råder brist på kompetens och tillägger i en kommentar att det avser klinisk inriktning.

Enligt *Handelns kompetensbehov – efterfrågade yrkesroller och kompetenser 2024–2027* efterfrågas optikerassistenter/glasögonförsäljning främst i följande områden under perioden:

- Stockholm, 1 400
- Västsverige, 150
- Östra Mellansverige, 150
- Sydsverige, 90
- Norra Mellansverige, 20
- Småland med öarna, 10

Branschorganisationen Optikbranschen kommenterar att den geografiska fördelningen som framgår ovan inte speglar fördelning av butiker över landet och att behovet som framstår av undersökningen därmed kan vara överskattat i vissa regioner.

Ledarskapsutbildningar inom handel

Ledarskapsutbildningar inom handel. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Stockholm	65	65	65	35	
Västra Götaland	25	25			
Halland och Västra Götaland*	25				

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

*Flera orter har uppgetts i ansökan. Det är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter.

Källa: MYH.

Det finns även utbildning till butiksledare/visual merchandiser i Dalarna via folkhögskolan.

Myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras

E-handel

Bedömningen är att dimensioneringen inom YH-program kan behöva minska något på grund av den höga andelen examinerade som inte har ett arbete som överensstämmer med utbildningen. En avvägning av kompetensbehov och alternativa utbildnings- och karriärvägar har också gjorts.

Butikskommunikation

Bedömningen är att dimensioneringen inom YH-program behöver minska något på grund av den höga andelen examinerade som inte har ett arbete som överensstämmer med utbildningen. En avvägning av kompetensbehov och alternativa utbildningsvägar har också gjorts.

Optikerassistent

Bedömningen är att dimensioneringen inom YH-program kan bibehållas, utifrån väntade pensionsavgångar och att yrkestiteln blir mer etablerad.

Ledarskapsutbildningar inom handel

Bedömningen är att dimensioneringen inom YH-program kan behöva minska något på grund av den lägre andelen i arbete. Kanske kan YH-kurser utgöra ett alternativ då kompetensbehoven är stora.

Definitioner

Andel i arbete	<p>De examinerades sysselsättning följs upp årligen via en enkät. Det huvudsakliga syftet är att ta reda på hur stor andel av de examinerade som har ett arbete året efter examen och hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen.</p> <p>Andel i arbete avser examinerade som har uppgett att de har arbete året efter sin examen. Studerande på utbildningar som inte ger examen eller som inte har tagit examen ingår inte i undersökningen.</p>
Arbetets överensstämmelse med utbildningen	<p>Arbetets överensstämmelse med utbildningen, för examinerade som uppgett att de har ett arbete året efter sin examen, mäter hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen enligt tre indelningar: helt eller till största delen, till viss del eller inte alls.</p> <p>Studerande på utbildningar som inte ger examen eller som inte har tagit examen ingår inte i undersökningen.</p>
Examensgrad	<p>Statistiska centralbyrån (SCB) är ansvarig för officiell statistik om yrkeshögskolan. Den officiella statistiken innehåller bland annat statistik om examinerade och examensgrad.</p> <p>Examensgrad beräknas som andel examinerade av antagna som bedrivit studier på utbildningar som ger examen.</p> <p>Examinerade avser antagna som har uppfyllt alla villkor för examen. Examinerade hänförs till det slutår som en utbildningsomgång har.</p> <p>För examinerade finns en eftersläpning i statistiken på grund av sena kompletteringar. Uppgifter för det senaste referensåret redovisas därför i november.</p>
Konfidensintervall	<p>Eftersom svarsbortfall förekommer är statistiken behäftad med viss osäkerhet. De redovisade procenttalen är därför skattningar med ett 95-procentigt konfidensintervall, vilket innebär att det sanna värdet ligger inom ett visst intervall med 95 procents säkerhet. Intervallet skrivs ut bredvid punktskattningen (andelen) med symbolen \pm, till exempel 90 ± 2. Det betyder att det sanna värdet, med 95 procents säkerhet ligger mellan 88 och 92 procent (SCB).</p>
Utnyttjade platser	<p>Utnyttjade platser avser summan av inställda platser och outnyttjade platser tre veckor efter start på varje enskild utbildningsomgång.</p>
SUN-inriktningar	<p>Svensk Utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildning grupperas efter SUN-inriktning. Den mest aggregerade nivån är en position (en siffra). Den mest detaljerade nivån är fyra positioner (tre siffror och en bokstav).</p> <p>Myndigheten för yrkeshögskolan behöver dock kunna gruppera utbildningarna efter en mer detaljerad indelning än den officiella. Därför har myndigheten gjort en egen utvidgning av SUN genom att skapa en femte position bestående av ytterligare en bokstav. Syftet med den lokala utvidgningen är att komma närmare yrken och yrkesroller.</p>

Rätt kompetens i rätt tid.



Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan

Box 145

721 05 Västerås

www.myh.se